

DE RE MILITARI

IV

ЙОРДАНИЯ

DE RE MILITARI

Журнал за конфликтите в Леванта и Магреб

Автори: Руслан Трад и Александър Стоянов

Място на издаване: София, България

Дата на издаване: 21.04.2016

Сайт на авторите:

www.ruslantrad.com, www.historyofwars.net

Facebook страници:

<https://www.facebook.com/hystoryofwars>

<https://www.facebook.com/intidar.blog.and.news>

Контакти:

ruslantrad@gmail.com

klubvoennaistoria@gmail.com

За заявки за изготвяне на детайлни карти: klubvoennaistoria@gmail.com

Журналът се издава с подкрепата на медийната платформа КлинКлин.

www.klinklin.bg

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЮЖЕН СУДАН

Тази седмица в De Re Militari обръщаме внимание на Южен Судан, където продължаващите конфликти в Дарфур, Южен Кордофан и вътрешния конфликт в Южен Судан продължават да оказват въздействие на целия регион.

На 9 юли 2011 година учебниците по география бяха пренаписани.

Причината е, че от този момент

най-новата държава на света стана факт – Южен Судан се откъсва от Судан след години на нестабилност и войни между Севера и Юга, превръщайки се в Република Южен Судан.

Какво ще е бъдещето на южната част? Как ще се развие? Ще бъде ли поредната африканска държава с конфликти? Това тепърва ще разберем. Онова, което знаем засега е, че от момента на създаването си преди 5 години, Южен Судан изпадна в граждански конфликт, който прелива и в съседните държави. И до днес основните линии, по които военните части взимат едно или друго решение, минават по оста **„про-правителството в Судан“** и **„анти-правителството в Судан“**.

В момента на издаване на този брой на журнала, етиопски войски навлязоха в Южен Судан, за да издирват отвлечени деца. На 15 април въоръжени мъже навлизат през границата от Южен Судан на етиопска територия, като при нападението са убити над 200 души, а 108 деца са отвлечени. Според официалните лица в Етиопия, военната операция е получила съгласието на централното правителство в Южен Судан, но остават множество въпроси. Кои са били въоръжените, нападнали децата? Защо? Какво ще предприеме Етиопия? И най-важният въпрос – как ще се развие ситуацията в Южен Судан в близко бъдеще? Засега изглежда, че този пореден африкански конфликт, ще се превърне в още един дестабилизиращ фактор в Източна Африка, където вече имаме сомалийският конфликт и подкрепените от джихадисти групи в Кения.

АВТОРИТЕ

Руслан Трад

Журналист на свободна практика с фокус върху Близък изток и Северна Африка. Създател на първия български блог за Близък изток, Intidar, както и на организацията Форум за арабска култура. Водил е лекции за политически движения и процеси в Близкия изток в аудитории на Софийски университет, Нов български университет, Червената къща и Дипломатически институт към МВнР. Пътува често в Близкия изток, като публикува репортажи от Ливан, Югоизточна Турция, Тунис, Ирак и Сирия, а през 2014 заснема филм в Иракски Кюрдистан на фронтовите линии с „Ислямска държава“.

Александър Стоянов

Историк и журналист, *magister cum laude* и настоящ докторант от Лайденския университет в Нидерландия. Отговорен редактор и създател на списание “Военна История” и съосновател на “Клуб Военна История”. Автор на множество публикации, посветени на различни проблеми от военната и политическата история на Европа и Близкия Изток. Автор на единствените подробни карти на български език, проследяващи конфликтите в Сирия, Ирак, Либия, Йемен, Нигерия, Афганистан и Сомалия.

СИТУАЦИЯТА В ЮЖЕН СУДАН И СУДАН

Преди да преминем към основните играчи на терен в Южен Судан, трябва да споменем **някои от предизвикателствата**, пред които е изправена новата държава, отразяващи се постоянно през последните 5 години. **Вижда се голямата разлика между Севера (Судан) и Юга**, за която не без основание можем да обвиним постоянните сблъсъци между милиции и конфликти.

След слухове за готвен преврат в Джуба в края на 2012 година, **президентът Салва Кийр** започва реорганизация на висшето ръководство на правителството, партията и армията. През януари 2013 той заменя главния инспектор в полицията с лейтенант от армията и премахва 6 заместник-началник щабове и

29 генерала в армията. Президентът Кийр смята, че опонентите му искат да съживят вътрешните конфликти от 1990-те години. През юли 2013 той освобождава от поста вицепрезидента Мачар заедно с целия му кабинет. От своя страна Мачар обявява, че Кийр се стреми към диктатура и ще застане срещу него на изборите за президент през 2015. До ноември 2013 Кийр освобождава Политбюро на Суданското народно освободително движение (главната партия в страната), както и Националния съвет за освобождение под предлог, че не вършат работата си. Въпреки че Кийр и Мачар са от различни общности, някои коментатори смятат, че е прекалено опростено да се обяснява конфликта само и единствено с етническото напрежение.

Самият граждански конфликт в **Южен Судан** избухва на 15 декември 2013 година, когато се провежда среща на Националния съвет за освобождение, която среща е бойкотирана от опозиционните лидери **Риек Мачар, Паган Амум и Ребека Няанденг**. Президентът Салва Кийр нарежда на командира на президентската гвардия, **Мариал Киеннунг**, да напусне срещата и да разоръжи военните части в казармите. Трябва да споменем, че в Южен Судан всеки етнос има своя въоръжена част, която иска да контролира част от общата територия. Мариал нарежда, обаче, членовете на **общността динка** да се въоръжат отново. Динка са етнически група в района на Нил и Кордофан, които са основна част от Южен Судан и наброяват близо 5 милиона души. Неговият заместник, който е от **общността нуер**, пита началника си защо е наредено да има въоръжаване отново и започват сблъсъци около казармите. Нуер, които са едни от най-големите племенни съюзи в Източна Африка, също взимат отново оръжията си.

Когато части на динка нападат нуер в кварталите на **столицата Джуба**, падат и първите цивилни жертви. През следващите няколко дни конфликтът излиза извън столицата и се разпростира в почти цялата територия на Южен Судан. По данни на Международната кризисна група, до април 2014 са **убити над 10 000 души**. **Президентът Кийр обвинява вицепрезидента Мачар в опит за преврат**, но няма доказателства за готвен преврат от опозицията, самият Мачар отрича тези обвинения и заявява, че президентът играе политическа игра. В същия ден, на 19 декември, офисите на мисията на ООН в Акого са щурмувани, загиват двама души от мироопазващите сили на UNMISS. Въпреки постигнати две мирни споразумения през 2014 и 2015, ситуацията в Южен Судан продължава да е напрегната и нестабилна, най-вече с наличието на множество въоръжени групи.

От отцепването си от Судан през 2011, страната има 4 проблема, които все още са актуални.

Проблем 1: петролните залежи – намират се почти само около границата, установена между Судан и Южен Судан Джуба. Това може да породи в бъдеще сблъсъци за контрол над залежите – имаме достатъчно основания, за да се съмняваме, че няма да се стигне до подобен момент на изпитание за двете държави. Много петрол...ниско развитие.

Проблем 2: етническото разнообразие на Южен Судан. Докато северната част на Судан е заселена главно с представители на арабския етнос, то южната част, станала след 2011 Южен Судан, се състои от множество народи и племенни общности, които е важно да постигнат съгласие помежду си след установяването на независимостта на държавата. Само единно мнение ще може да задейства достатъчно добре механизмите за развитие на страната. Обратното може да доведе до сблъсъци на етническа основа.

Проблем 3: образованието е на различно ниво. Докато северната част на Судан (останала с името Судан) се отличава с по-голям процент на достъп на децата до основното и средното училище, то в южната част положението е различно. Данните са ясни – разликата е в почти 20%. Ниското образование също може да доведе до проблеми в Южен Судан и развитието на страната.

Проблем 4: водата е основен ресурс. Не просто важен, а жизненоважен, особено за този регион от света. По-богата на водни ресурси е северната част на Судан, заради течението на Нил. Южната част има повече залежи на петрол, но липсата на водни такива, може да е проблем за развитието на селското стопанство, намаляване на бедността и глада, които в момента са с висок процент.

Кой кой е?

Суданска народна освободителна армия (СНОА)

СНОА се явява фактически армията на Южен Судан. Появява се като паравоенна милиция през 1983 година и е важен играч по време на Втората суданска гражданска война (1983 – 2005). След смъртта на дългогодишния ѝ ръководител Джон Гаранг през 2005, лидер на армията става Салва Кийр, който днес е президент на Южен Судан. Силите на СНОА са около 150 000 души и разполагат с малка част, която формира военновъздушните сили на Южен Судан.

В гражданския конфликт армията се разцепва между членовете от динка и нуер. Фактически войниците, които са нуери, се отцепват и воюват срещу динка, които представляват мнозинство във военните сили.

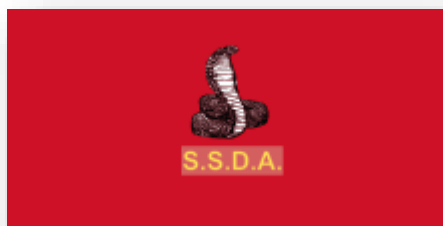

Освободително движение на Южен Судан (ЮСОД)

ЮСОД е въоръжена група, която оперира в **района на Горен Нил** и Южен Судан. Създаването на групата е обявено през ноември 1999 от **нуери**, които преди това са подкрепяли бунтовническата Суданска народна освободителна армия и проправителствените Отбранителни сили на Южен Судан. Името на движението е

взето от съществувалото през 1980те години движение със същото име. Ръководител днес е **Питър Гадет**, който е бивш генерал от СНОА.

Движението се създава в контекста на ширещата се борба между нуерите в областта Западен Горен Нил, част от които подписват мирен договор с правителството на Судан през 1997 година, а останалите са против този акт.

Демократично движение на Южен Судан (ЮСДД) – Кобра

Дивизията Кобра, която се отцепва от ЮСДД е ръководено от **Дейвид Яу Яу**. Отцепническата фракция започва операции след 2010.

ЮСДД се създава през 2010 година от генерал **Джордж Атор** след като се проваля в изборите за управление на **провинция Джонглей**, една от 10-те държавни провинции, разположена в източната част на страната и известна с това, че оттам започва войната в Судан през 1983 година. Поради достъпа си до суданското правителство и Еритрея, той привлича други командири като Яу Яу. **Атор е убит на 19 декември 2011**, въпреки че подписва мирен договор с правителството на Южен Судан през януари същата година. Повечето бойци на ЮСДД очакват програма за интеграция във въоръжените сили, но през юли 2012 Яу Яу се завръща в Пибор, за да поднови бунта, недоволен от условията, които се предлагат за интеграцията. Друг проблем е продължаващата маргинализация на общността мурле, към които Яу Яу принадлежи. През януари 2014 Кобра подписват споразумение за мир, с което се създава **полу-автономната област Велик Пибор**, но през февруари 2015 голяма част от бойците на Кобра се съединяват със силите на Риек Мачар от Суданското народно освободително движение - Опозиция.

Суданско народно освободително движение (СНОД)

СНОД е политическа партия в Южен Судан, основана като политическо крило на СНОА през 1983 година по време на Втората гражданска война в Судан. През 2005 СНОД подписва мирно споразумение със суданското правителство, с което се прекратява войната, а СНОД получават места в суданския парламент, откъдето се борят за по-голяма автономия на Южен Судан. Когато Южен Судан става независима държава на 9 юли 2011, СНОД става управляваща партия, но крилото ѝ в Судан се **отцепва и фактически има две партии** с едно и също име в Судан и Южен Судан. По-късно партията в Судан променя името си на **Суданско народно освободително движение – Север**.

След 2013 заради политическата криза в Южен Судан и последвалия граждански конфликт, **СНОД се разцепва отново** – СНОД – Джуба се ръководи от президента Салва Кийр, а СНОД – Опозиция (Опозиционни сили) от вицепрезидента Риек Мачар.

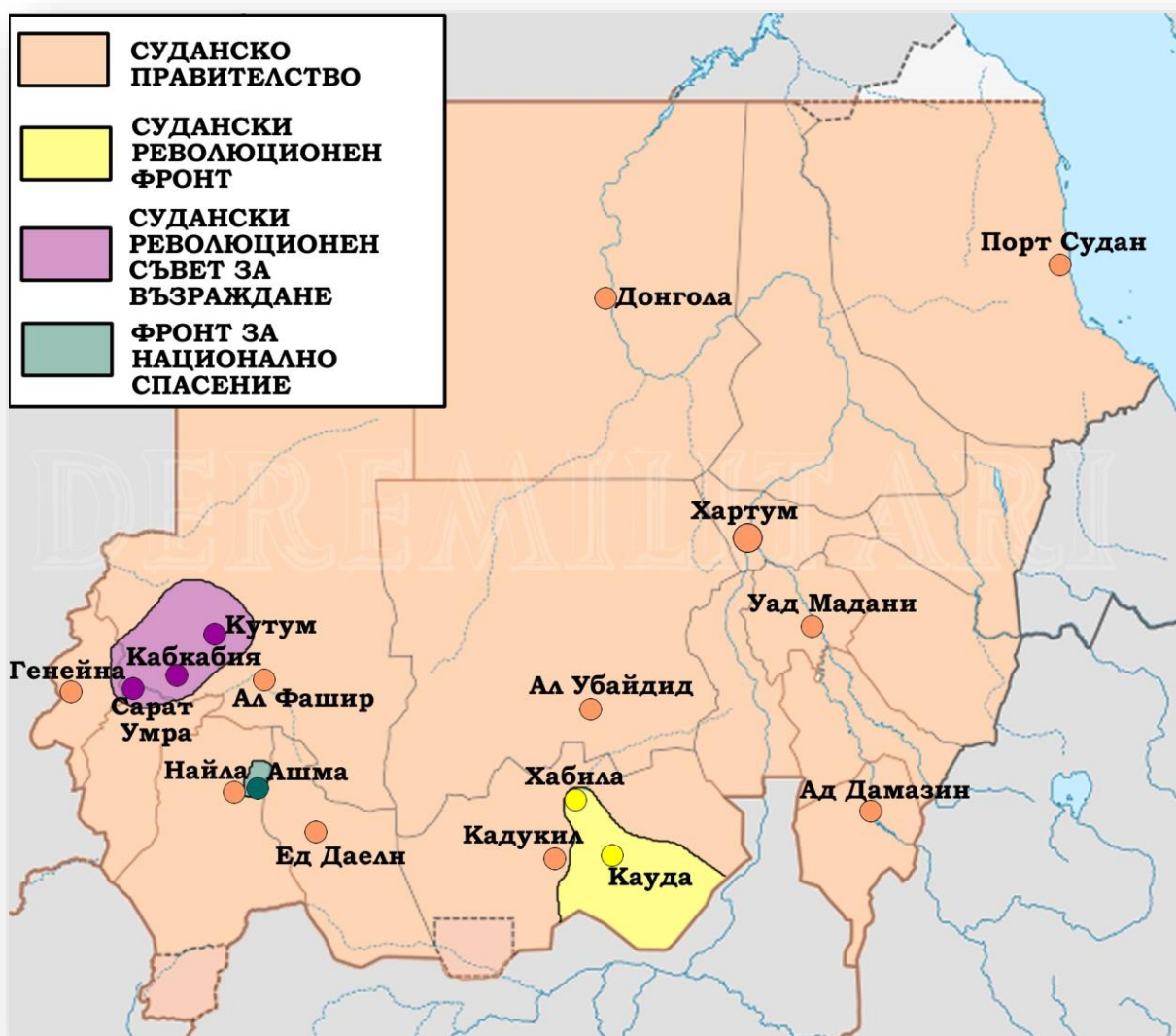
Бяла армия на нуерите

Бялата армия на нуерите е паравоенна организация на нуерите в **източните части на Горен Нил** в Южен Судан, създадена през 1991 година след раздробяване в редиците на СНОА във връзка със следващите стъпки, които

трябва да се предприемат към суданското правителство – дали да се продължи войната или да се подпише мирен договор. В крайна сметка „Бялата армия“ започва **сражения срещу суданската армия и срещу СНОА едновременно**. Името на групата идва от практиката на нуерите да мажат кожата си с бяла пръст срещу хапещи насекоми.

Силите на „Бялата армия“ са около 25 000 души.

Ситуацията в Судан

Суданският конфликт в Южен Кордофан е известен и като Третата суданска гражданска война. В този въоръжен конфликт в суданските южни провинции Южен Кордофан и Сини Нил главно участие имат суданската армия и СНОД – Север, които се отцепват от движението със същото име в Южен Судан, но поддържат контакти. След няколко години на спокойствие след подписването на мирния договор от 2005 година, с който е спряна Втората суданска гражданска война, сраженията се подновяват след обявяването на независимостта на Южен Судан на 9 юли 2011 година.

По данни на ООН конфликтът в Южен Кордофан е отнел около 2000 живота, а над 500 000 местни жители са загубили домовете си.

Арена на сблъсъци са **Южен Кордофан и Сини Нил**, където СНОД – Север обвинява суданското правителство, че изборите в провинциите не са били демократични. Конфликтът се преплита с **войната в района Дарфур**, избухнала през 2003 година, след като местни бунтовници обвиняват правителството в Хартум за репресии срещу не-арабското население на провинцията.

По данни на ООН до 2016 войната в Дарфур е отнела живота на над 300 000 души. Суданското правителство съобщава за 10 000 убити. Разселените жители на Дарфур заради сраженията са над 3 000 000 (по данни на Судан са 450 000).

СНОД – Север обявяват съюз с бунтовниците в Дарфур, който наричат Судански революционен фронт. До октомври 2014 близо 2 000 000 души са засегнати от конфликта. 250 000 души бягат в Южен Судан и Етиопия. През януари 2015 правителството на суданския президент Омар ал Башир опитва да си върне контрола над Кордофан, с което сраженията се засилват. **Немалко от жителите на Кордофан и Сини Нил се бият на страната на Южен Судан.**

Судански революционен фронт (СРФ)

СРФ е съюз между судански фракции, опозиционни на правителството на Омар ал Башир. Съюзът е обявен през ноември 2011 година след като няколко месеца преди това СНОД – Север и дарфурските бунтовници водят сражения с Хартум. Силите на СРФ са около 60 000, а лидери са Ясир Арман, Малик Агар, Абделаиз ал Хилу и Абдул Уахид ал Нур. СРФ оперира в Сини Нил, Северен Дарфур, Северен Кордофан, Южен Дарфур, Южен Кордофан и Западен Дарфур. СРФ са подкрепени от Южен Судан.

Судански революционен фронт за възраждане

Фронтът за възраждане черпи сили най-вече от милициите джанджауид, които оперират в Дарфур, Западен Судан и Източен Чад. Джанджауид са арабски милиции, съставени от местни племенни общности. Силите на Фронта за възраждане, който е военен съвет между различни арабски судански общности, възлизат на около 25 000 души.

Водеща фигура е Муса Хилал, племенен лидер и водач на милиция, а също и съветник на суданското вътрешно министерство. Неговият клан Ум Джалул е сред основните арабски родове в Дарфур. Хилал е член и на суфисткия орден Хатмийя.

Движение за справедливост и равенство

Суданското опозиционно Движение за справедливост и равенство е водено от Халил Ибрахим и е активно от 2000 година насам в районите на Дарфур и Кордофан. След 2012 групата е водена от братът на Халил Ибрахим, Джибрил, след като Халил е убит през декември 2011. Целите на движението са масивни реформи в суданските региони и споделяне на властта от страна на управляващата партия и зачитане правата на всички судански граждани. Движението има около 35 000 бойци.

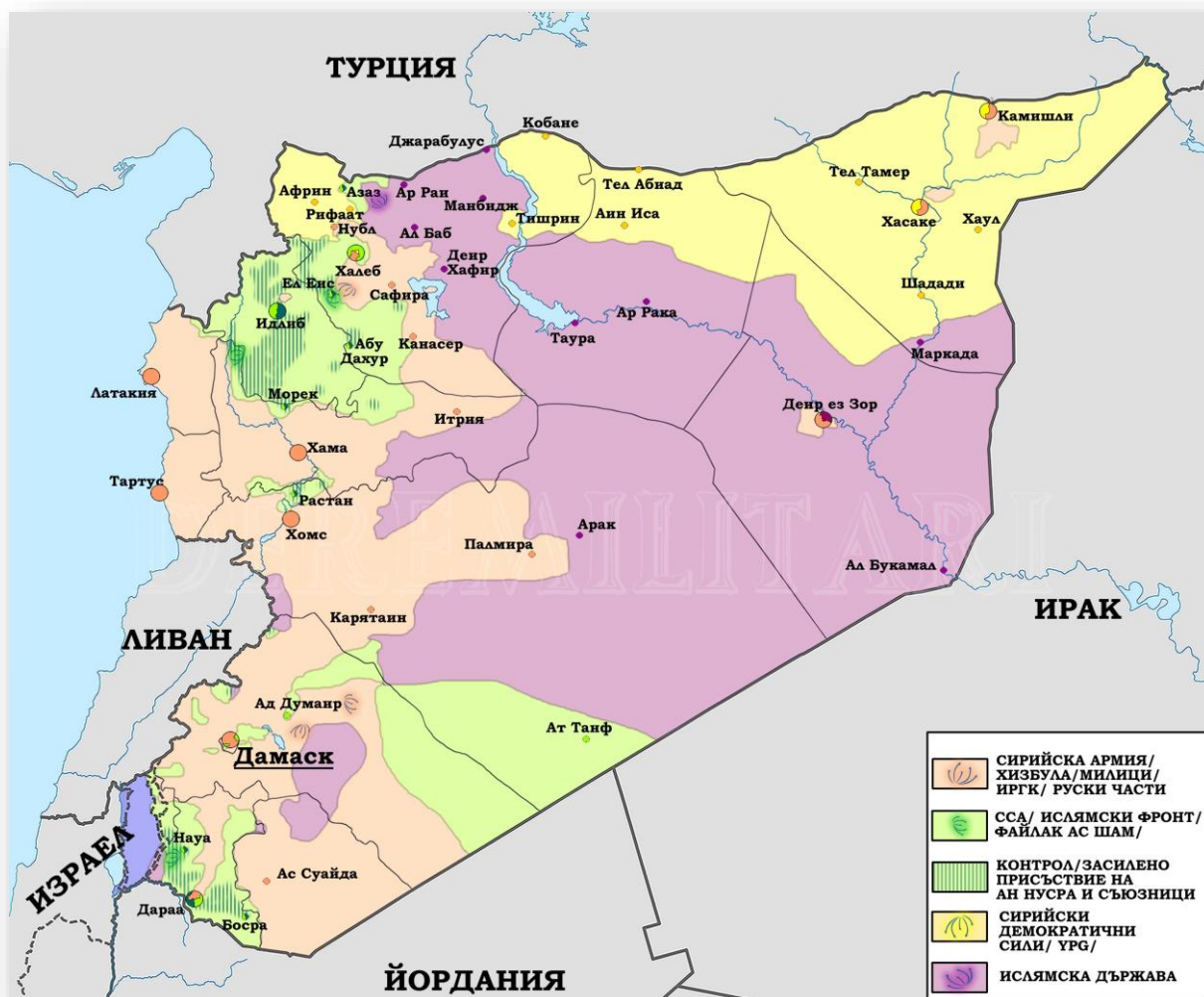

Суданска освободителна армия (Суданско освободително движение)

СОА е паравоенна организация, опозиционна на правителството на Омар ал Башир. Групата е съставена предимно от три местни етнически групи в Дарфур – фур, загауа и масалит – чиито лидери са Абдул Уахид ал Нур и Минни Миннауи. СОА са активни от 2002 насам, предимно в района на Дарфур.

През 1989 година правителството на Ахмад ал Миргани е свалено от Омар ал Тсим и Националния ислямски фронт, начело с Хасан ал Тураби. Положението на различните етноси в Судан става все по-лошо и през 2002 Абдул Уахид ал Нур основава СОА заедно с адвоката Ахмад Абдел Шафи Беси.

СИТУАЦИЯТА В СИРИЯ

Северозападен сектор

Основната зона на конфликт в сектора е несъмнено границата между провинциите **Идлиб** и **Латакия**, където опозиционните сили започнаха своя офанзива срещу правителството в района на **Тал Уасат**. Бригадите на Ансар ал Шам, дивизия ал Шамалия, Джайш ал Ислям и Ахрар ал Шам обявиха началото на **операция "Рад ал Мазалим"** ("Възпиране на несправедливостите"). Те определиха като основна причина за операцията нарушенията на спиране на

огня и нападения над лагери за разселени хора. Към момента правителствените сили, към които бяха прехвърлени части от Палмира (Пустинните ястреби), както и ирански части и бойци на Хизбула, се борят да задържат настъплението на бунтовниците и да ги изтласкат обратно към провинция Идлиб.

Ситуацията около **Халеб (Алепо)** остана относително спокойна. Единственото по-сериозно стълкновение стана в петък (15 април) и продължи в събота (16 април), когато правителствени части успяха да завземат част от квартала Хандарат. Основната част от про-правителствените бойци в сектора бяха части на Хизбула и Лиуа ал Кудс, подкрепяни по въздух и чрез артилерия от САА.

На 19 и 20 април **сирийската армия извърши тежки въздушни удари** върху Алепо и Маарат ан Нуман, като само в Маарат ан Нуман **жертвите са близо 50**, убити при удар върху пазар за зеленчуци в града.

На север, където през миналата седмица Даеш („Ислямска държава“) разгърна своята офанзива и проби до **границата с Турция** се наблюдава стабилизиране на бунтовническите части, които успяха да отхвърлят ислямистите от **Барагида** и **Харджала** и да се укрепят стабилно около **Дудиян**.

Около **100 000** души са се събрали около турско-сирийската граница, бягайки от боевете между опозиционните сили и Даеш, които се сражават на 7 км. от мястото, където лагеруват бежанците. В **района на Азас** напливът на хора се засили през изминалата седмица. **Турската граница е затворена**, има сигнали за стрелба от турската гранична полиция към бежанци.

Въпреки това, Даеш запазва по-голямата част от завзетите от нея територии. През нощта на 20 срещу 21 април, бунтовниците успяха да отвоюват и селището **Кафр Ган**, както и окончателно да отхвърлят поредната офанзива на Даеш срещу **Маре**.

Североизточен сектор

От вчера следобед (20 април), в **Камишли** се водят тежки сражения между местни про-правителствени милиции от **Националните сили за отбрана** и бойците на **YPG**. Към момента кюрдите имат превес и според някои източници, са заловили около **30 правителствени бойци** и са успели да щурмуват местния затвор, контролиран до момента от силите на Асад.

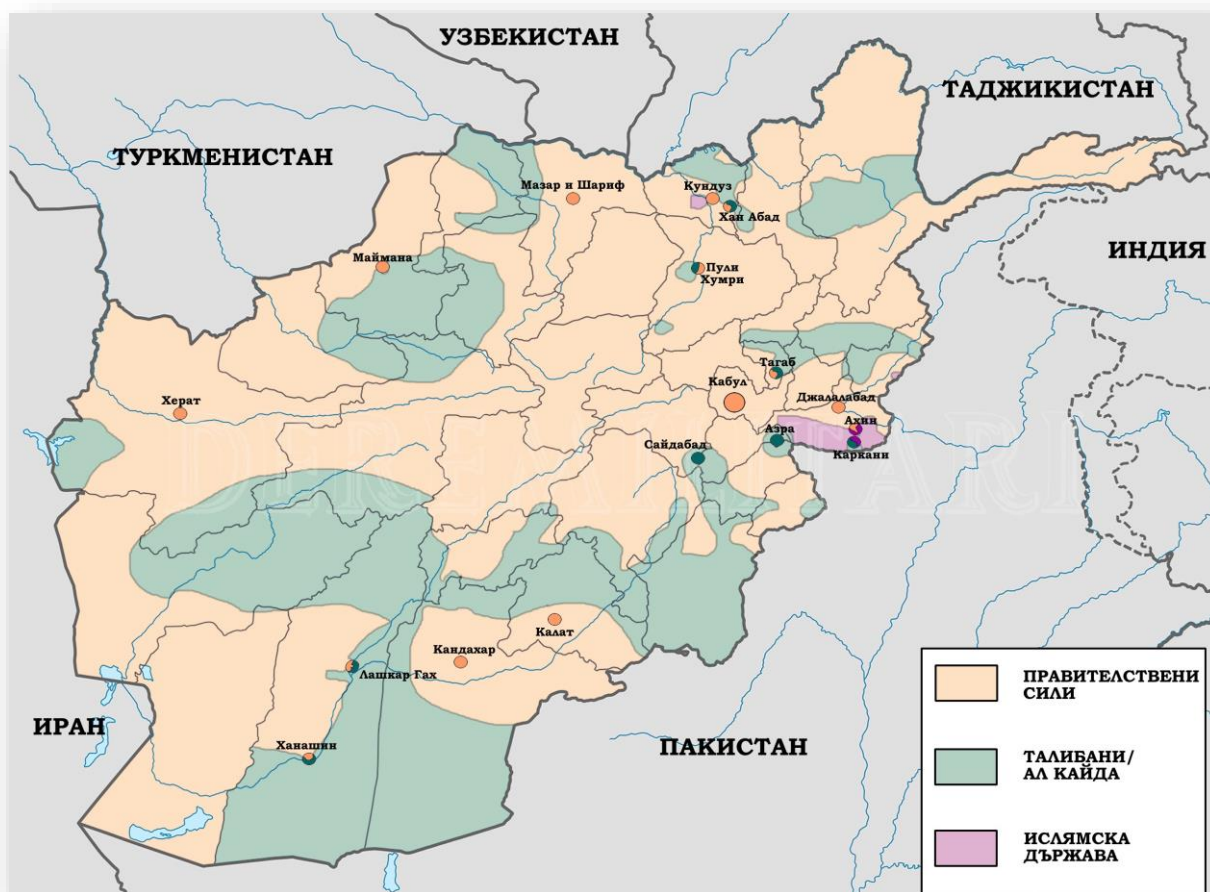
Южен сектор

В следствие на решителна правителствена офанзива, бойците на Даеш бяха изтеглени както от **Думаир**, така и от завладените от тях обекти около циментовата фабрика „Бадиа“. Вчера вечерта (20 април), последните бойци от Даеш унищожиха тежката си бойна техника около Думаир и се изтеглиха навътре в пустинята.

В района на **Дара'а** продължава съвместната офанзива на бунтовнически бригади и бойци на Ан Нусра, която изтласка верните на Даеш местни милиции, отнемайки им няколко селища.

Още:

СИТУАЦИЯТА В АФГАНИСТАН

Както посочихме още в [брой 2](#) (стр.14), **талибаните се намират в състояние на офанзива** – т.е. те напредват все повече от началото на 2016 година в посока провинция Хелманд, където се намират полетата, произвеждащи 80% от опиума в света. В [брой 3](#) (стр. 22) потвърдихме, че талибаните насочват нови сили към офанзивата си, на която дадоха име „Операция Омари“.

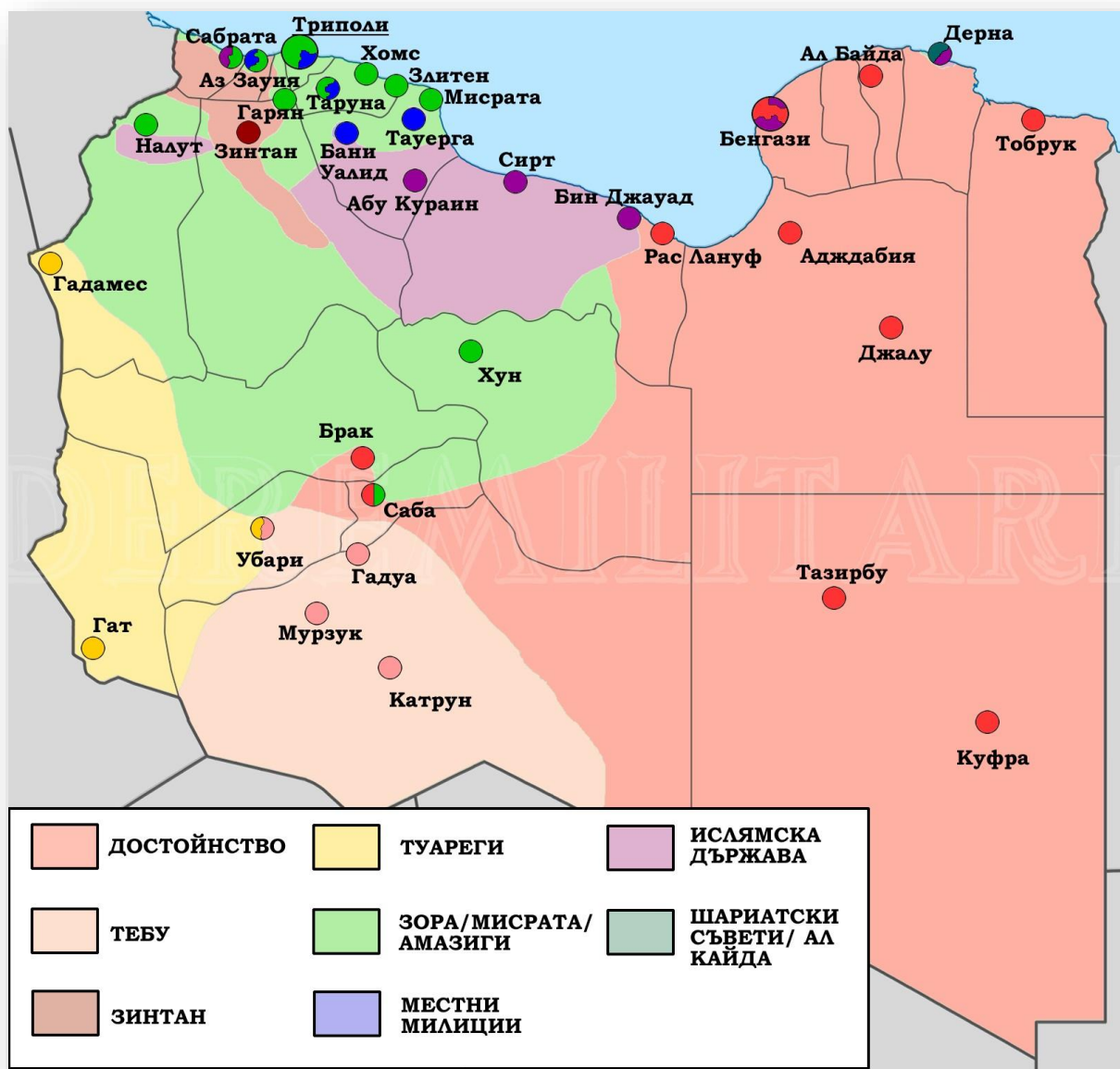
Най-видимо доказателство за засилващата се роля на талибаните, са [атаките от 19 април в столицата Кабул](#), при които загинаха 64 души. Ще проследим ситуацията и през следващата седмица.

СИТУАЦИЯТА В ЙЕМЕН

Едно от най-важните събития покрай Йемен за последната седмица, се случи на **дипломатическия фронт**. Преговорите в Кувейт, които трябваше да започнат на 18 април, **бяха отложени**, след като делегацията на бунтовниците хути и техните съюзници – лоялистите на сваления президент Али Абдула Салех – не пристигна в уречения ден като протест срещу нарушаването на примирието, подкрепено от ООН. Все пак, **на 20 април делегацията потегли** за разговорите и трябва да започнат на 21 април. До издаването на броя няма допълнителна информация относно дебатите в Кувейт, но ще проследим ситуацията през идните дни.

СИТУАЦИЯТА В ЛИБИЯ

Дори по картата се вижда най-важното събитие от последната седмица – **изтласкването на силите на Даеш („Ислямска държава“) от района на Дерна и Бенгази** в Източна Либия. Макар все още да има отделни сражения, либийската армия и съюзните ѝ милиции **успяха да нанесат удар по джихадистите** и техните съюзници от Ансар ал Шария. В момента главният въпрос е – в отстъпление ли е Даеш?

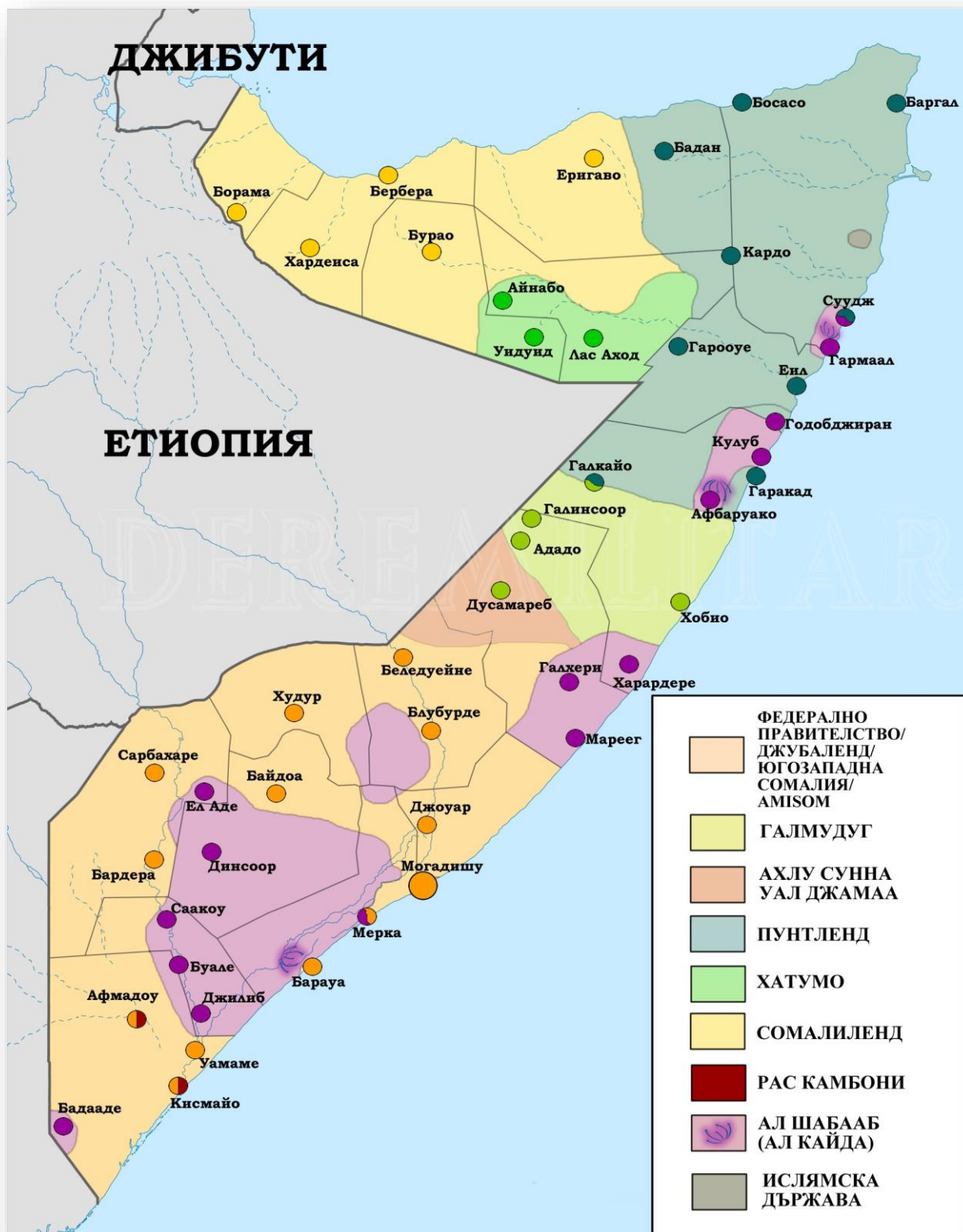
Ако бъде потвърдено изтеглянето на Даеш от района на Дерна, крайбрежният град, който дълго време служеше като бастион на джихадистите в Източна Либия, то това би могло да е **добър сигнал**. Даеш завзе големи територии в района на Сирт, възползвайки се от нестабилността и противоречията между двете враждуващи правителство – в Тобрук на Изток, и в Триполи на Запад.

Но силите на Даеш срещнаха съпротива не само от армията, а и от местни милиции.

Дерна беше бастион на ислямистки фракции от началото на бунта срещу Муамар Кадафи през 2011 година. От миналия юни (2015) контролът на града попадна в ръцете на обединените сили на **Муджахединския шуря съвет на Дерна**, изтласквайки джихадистките части.

*Либийската армия също се включи в офанзива срещу позициите на Даеш в Източна Либия, като бомбардираше частите им в Дерна докато напредваше в същото време 250 км. на запад, в Бенгази. Сблъсъците продължиха и до 20 април, когато **паднаха няколко квартала на Бенгази**, които бяха държани от джихадистите. До момента на издаване на броя (21 април) сраженията продължават в близост до Бенгази.*

СИТУАЦИЯТА В СОМАЛИЯ

[В брой 2](#) (стр. 2) обърнахме специално внимание на Сомалия и имаше защо – конфликтът в страната отново се засили, заплашвайки стабилността в Източна Африка отново.

В деня на издаване на броя (21 април) **сомалийската армия води сражения с близката до Ал Кайда групировка Ал Шабааб**, убивайки 25 бойци. Военните части са влезли в сблъсък с джихадистите в района на военните бази в **Будбуд и Уладжарад**. Тази операция е сякаш отговор на поредицата от нападения с атентати, които Ал Шабааб осъществи срещу правителствени институции през последната седмица.

Докато се засилва кризата в Сомалия, **Кения изготвя нов план за действие срещу Ал Шабааб**, което може да включва **интервенция в Сомалия**.

Силите на Даеш („Ислямска държава“) се появяват и в Сомалия, но засега не успяват да затвърдят позициите си не само заради местните сили, но и поради съперничеството с Ал Кайда, които са много по-силни в този район.

През изминалата седмица **фронтовите линии по света за пореден път бяха активни**. Това, разбира се, се отрази веднага не само на ситуацията със сигурността в районите на Близкия изток и Африка, но и на Европа. Бежанският въпрос остава на дневен ред поради интензивността на конфликтите в Судан, Сомалия, Сирия...

Новият епизод от гражданската война в Сирия – подновените сражения между опозиционните сили и Даеш в Северна Сирия – беше допълнен с развоя на събития в Камишли, където тлеещият конфликт между кюрдите и режима на Асад започна малко по малко да излиза наяве. Сраженията вероятно няма да предизвикат такава вълна от бежанци, както при Азиз, но са още едно драматично явление в сирийската криза.

Очакваме дипломатическият фронт за Йемен и Либия да има **ново развитие през следващата седмица**, както и афганистанската армия да опита да отговори на талибанската офанзива в Хелманд.

До следващата седмица!